

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse regulatu de 2 ori, si Fóiea una data pe septemana, ad. Mercurea si Sambet'a. — Pretiulu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumetate anu 5 fr. austr. in laintrulu monachiei. Pentru tieri straine 15 f. pe unu anu séu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatoria. Se prenumera la tóte postele c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondenti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. aust. Taps'a se cere inainte.

Nr. 50.

Brasovu, 21. Iuniu 1861.

Anulu XXIV.

Telegramu.

Viena, 1. Iuliu 4 óre d. amédi. Maiestatea Sa binevoi a priimi astadi pe deputatiunea natională romanilor din Transilvani'a forte gratiosu.

Reactiunea.

(Urmare din Nr. tr.)

Nu ne indoim intru nimicu, cumca deductiunile nóstre cu care arataramu in cele de susu, pana in catu conceptulu reactiunii este de relativu, si cum acela pote fi sinonimu tocma si cu revolutiunea, nu va indestulá pe acei cititori preocupati de prejudeti, séu de ura siurgia asupra transilvanilor, pe acei ómeni, carii reactiunea o iau numai in sensu absolutisticu si adica o au de sinonima cu despotismulu si cu tirani'a, eara apoi fiinduca totu aceia pe gubernulu austriac ilu tienu de forte despotice, séu mai bine calcatoru de legi si de cuventulu datu, asia ei invinue pe romanii transilvani, pentru ce densii in a. 1848/9 isi versara sangele alaturea cu gubernulu austriacu si in favórea acelui, séu adica, cum se esprima Bucuresceni'i in bataia de jocu, pentruca romanii transilvani au tienutu cu Kaiserulu.

Responsulu justificatoru alu natiunii romane transilvane in susu atins'a provintia este forte usioru si — totusi greu, adica greu numai intru atata, ea elu e prea bogatu de arguminte sanatosé si tari. Vom enumerá din tóte numai pe unele.

Cea mai scurta justificatiune demna de o natiune ajunsa la cunoșint'a de sine si ar' fi ca: in politica nu trebue se domnésca simpatiile ei antipatiile, ci numai calculul rece si prevedetorul; eara unu asemenea calculu romanilor transilvani le dete acelu facit, ca pe catu timpu alte natiuni mai tari colocuitoare voru lucrá cu totu-adinsulu spre nimicirea nationalitatii romanilor, ei trebue se caute scapare pe acestu pamentu in contra nulificarii numai in principiulu monarchicu si anume la unu monarchu alu unui imperiu poliglotu (de multe limbi), carele tocma se voiésca cu tóta silint'a, totu nu va potea nulifica mai multu atatea individualitati nationale. Apoi eata 12 ani trecuti, in carii nationalitatea romanésca in locu se perda cum erá tem'a, ea castigà precatul nu mai castigase in o suta de ani mai nainte; din ce causa? pentruca cu totu dispretiulu cu carele s'au portatu unii barbati ai gubernului catra romani, ei totusi nu 'i potura ignorá pe acestia si orice mesure nulificatore de nationalitate ar' fi luatu asupra loru, tóte lovia directe séu indirekte si in celelalte natiuni.

Mai departe romanii potu respunde ungurilor plesnindule istoria intréga a tierei in faç'a loru. Dela mórtea regelui Vladislau la Mohaci pana la an. 1687 Ungari'a fu regatu electoralu (Wahlreich), incatul aceea la orice schimbare de tronu isi potea alege rege din orice casa aru si voitu ei; si totusi ungurii in restimpu de 162 ani nici odata nu au voitu se'si aléga rege din alta casa, decatul totu numai din Habsburg. In a. 1687 Ungari'a se lipsi din libera sa vointia de dreptulu electoralu, si priimi pe famili'a lui Leopoldu I. cu dreptu ereditariu in linia barbatésca. In a. 1723 aceeasi Ungari'a recunoscu dreptulu ereditariu alu casei Habsburgice si in linia femeiesca si ungurii se batura că infuriati in contra toturor inimicilor reginei Mariei Teresiei in cursu de mai multi ani. Intre anii 1804 si 1809 a statu in vo'a ungurilor că se priimésca consiliulu lui Napoleonu si se se smulga de la Austria; ei insa au respinsu acelu consiliu cu dispretiu si s'au batutu pana si că insurgenti voluntari in contra frantosilor. Tocma si in an. 1848/9 aristocrati'a ungurésca a statu cu trupu cu sufletu pe lunga cas'a domnitóre; numai o fractiune din trens'a se rataci in castrele lui Kossuth, carele earasi isi propusese a scóte castanete cu degetele celorulalte natiuni, carora spre resplata erá se le rapésca limb'a si nationalitatea. — Prin urmare romanii potu dice cu totu dreptulu, ca ei in an. 1848 jurandu credintia imperatului Austriei că mare principe alu Transilvaniei n'au facutu nici mai multu nici mai puçinu, decatul aceea ce au inventiatu dela unguri in cursu de ani 322 (1526—1848). Deci déca unu popor se pote numi reactiunariu numai pentruca s'a supusu casei Habsburgice, atunci magiarii sunt cei dintai si cei mai cumpliti reactionari, că unii, a carorul

aristocratia trufasia adunata impregiurulu tronului tienutu de unu rege din cas'a numita, pe care aceeasi aristocrati'a l'a legatu si infasiuratu intre forme si legi egoistice cumplite cum 'ia placutu, s'a pusu apoi cu genunchii pe cerbicea toturor poporaloru si claselor locuitóre in tiéra. Vedi aceea este adeverata reactiune!

Bine, tóte acestea sunt adeveruri istorice cu totulu nedisputavere, ci se mai si lasamu istoria la o parte; se stamu cu totu pe an. 1848. Au orbi au fostu romanii transilvani că se nu védia ei eminenția legilor decretate in diet'a Ungariei, se nu recunoscă densii, cum ca acelea erá dictate de spiritul libertatii? La acésta se respunda romanii transilvani, carii pana astadi inca totu nu se 'ncredu in acelea legi.

Ba dien romanii transilvani nu au fostu orbi nici in 1848 si cu atatu mai puçinu sunt ei orbi in an. 1861. Barbatii de scientia si de litera ai romanilor au studietu atunci, că si astadi acele legi ale Ungariei; ei recunoscu acuma precum au recunoscetu si atunci, cumca in acelea legi este multu simbure bunu si liberalu, care pote face onore la orice alta natiune si statu europénu luminat; asia de exemplu legea electorala a Ungariei pote indestulá si pe romanu — că individualu — ori in ce tiéra s'ar astă densulu; asemenea si legea regulatoare de reprezentanti'a comunelor; romanii insa provoca pe contrarii loru cu aceleasi legi in mana, că se véda si ei, cumca tocma legile cele mai bune din 1848 sunt numai provisoriu, decretate de astadi pe mane, portatore de unu caracteru ce lea datu forta impregiurariloru, incatul se nu potea insulá nici o increderea pe viitoru. Ci se presupunem pe unu minutu, cumca aceleasi legi — notabene vorbitu numai de legile sanctioñate pana in Aprile 1848 — ar si ajunsu mai tardi a se priimi si codificá definitive, ele insa coprindu cateva clausule preste mesura pericolose esistintiei si viitorului nationii romane si confesiunilor resaritene. Asia:

Artic. III. § 7 tiene, cumca de numire a mitropolitilor, episcopilor, archimandritilor se tiene deadreptulu de Maiestatea Sa pe lunga contrasemnarea respectivului ministru ungurescu. Romanii insa s'au bucurat in bisericele loru din seculii stravechi si pana in dilele noastre de dreptulu alegorii, eara monarchii in locu de ale de numi, au avutu numai se confirme (se intarésca) pe archipastorii loru. Intre denumire si confirmare este o diferintă catu celu de pamantu. —

Art. XX despre confesiunile religiose, constatoru din optu §§-i trebue se tréca prin o prefacere esentiala; pentruca de si in acelasi se sanctionă la § 2 egalitatea si reciprocitatea perfecta, de si § 6 este asemenea favoratoru neunitilor, insa §§-ii 3, 4 si mai virtosu 8 taie forte afundu in autonomia bisericésca, desigurdu numerulu membrilor sinodului bisericescu si dandu gubernului dreptulu de a conchiamă (egybehivandja) elu insusi pe acelu sinodu. O calcare eclatanta acésta a celoru mai scumpe drepturi bisericesci, carei asemenea nici in Turci'a nu vei astă. Nici odata biseric'a nu va recunoscă statului, protestati legislative si cu atatu mai puçinu gubernului de a se amesteca in afacerile bisericesci, incatul se'i desfiga pana si numerulu membrilor sinodului si se ilu conchiamă după placu. Asia óre se respecta autonomia bisericésca? Ce are camera legislativa mirenésca cu sinodulu bisericescu? Ear' placea óre statului, si ar suferi óre, candu cutare sinodu bisericescu si ar arogá dreptulu de a desige numerulu membrilor dietei si timpulu convocarii ei? Asia au intielesu ungurii din 1848 autonomia bisericésca? Asia au esplicatu ei jus circa Sacra? — Apoi vede oricine, cumca romanii uniti si neuniti sunt prea determinati a nu mai suferi amestecul nimenvi in afacerile loru bisericesci, nici vatamarea autonomiei ecclesiastice. Va dice insa cineva, ca statulu s'a indatoratu se ajute pe confesiuni cu midilóce materiale, prin urmare isi pastréza si dreptulu de a se amestecă. Ferésca Dumnedieu! Statulu nu ajuta pe biserică numai din gratia, ci o ajuta pentruca are si elu insusi trebuința de ajutoriulu ei. Incolo biseric'a si statulu sunt doue soțietati cu totulu independente una de catra alt'a.

Nici odata romanulu nu va priimi maxima: Cujus est regio, illius est religio, pentruca atunci ar' fi de elu, pote si mai reu decatul a fostu pana acum.

Art. V. § 3 pune deputatilor dietali conditiunea absoluta, ca se

scie limb'a magiara, carea dupa acelui § este singura limba legislativa a tarii.

Că o tiera de si poliglota, se aiba o singura limba legislativa pentru testulu autenticu, aceasta treca ducase, asta este si in alte tieri amestecate, cum Nordamerica, Belgia, Elvetia; eara ca se nu respectedi intru nimicu pe celelalte limbi nici cu cate o traductiune oficioasa, si se silesci pe deputatu prin lege că se scie cutare limba, aceasta nu o vei vedea nicairi. Ce'i pasa camerei legislative ca unul sau altul, de altmintera omu cu iutinse cunoscintie, ne sciiindu limb'a testului autenticu, va incepe a cuvintá in adunare romanesce ori persienesc; acésta e tréb'a lui; candu elu va vedea ca nu'lui intelege nimini sau mai nimini din cei adunati, si ca vorbesce numai parintelui, atunci si prea incredintiati, ca elu va tacea de buna voia, va para si va lasá pe altul in locu, carele va cunoscere cutare limba.

Artic. XIV. § 2 litera e) este curat o satira a legistatiunii. In aceeasi se decretà cu tota solenitatea, ca in Ungaria atatu in congradatiunile comitatelor, catu si in comisiunile sau reprezentantele loru limb'a desbaterii este numai cea magiara *). Orbulu nu vede, ca cu legea acésta membrii celorulalte nationalitatii carii nu cunosc limb'a magiara sunt ipso facto delaturati dela participarea in afacerile publice si ca indirecte sunt constrinsi a'si parasi limb'a loru si a o invetiá numai pe cea magiara. Aci se ne inchipuimus cate unu comitatu sau districu curat romanescu, ori rutenu, ori slavacu, serbescu, croat, din care se se adune la unu locu 500—1000 barbati fara că se scie 20—30 dintre densii unguresce. Urmarile unei adunari de felulu acesta ne sunt cunoscute la toti.

Vedi acésta nu e lege reactionaria, ci ea este in gradul celu mai innaltu revolutore, plasmuita că inadiusu, că si cum legislatori din Pesta aru si fostu platiti bine de catra dusmanii natiunii magiare, pentru se scóle in capulu acesteia pe tote celelalte nationalitatati. —

Mai adaogemu la tote acestea, cumca in legile din 1848 nu vei afla nicairi o singura clausula, prin carea nationalitatile celelalte se se odichnesca, cumca ele inca in familia, in biserica, in scóla si in comună nu voru si asuprite cu limb'a magiara si ca nu voru si silite cu forti'a, că intru intielesulu legii tiranice din a. 1844 se o invetie neaparata in siese ani, sau ca nu se voru incercá se traduca in unguresce si cartile rituale bisericesci, dupace in dieces'a Oradiei unii parochi incepusera a predicá unguresce.

Intru adeveru o prea trista urma a unei tiranii nationale in anulu regeneratiunii europene! Era óre cu putină că o asemenea lege se nu produca o reactiune generala? —

(Va urmá.)

Limb'a romana că oficioasa, judecata, in „Korunk.“

Жэрналылъ вугрискъ „Корунк“ дн Nр. 138 din 28. Июнъ а. к. пъзлъ о кореспондингъ, днтръ каре лимба ротъпескъ ашеакът се спуле къ с'а днтродвсъ прп комитате ка лимбъ официозъ, се спуле ма о критикъ дн ачелъ пъптъ де ведере, къ ачеаш пъ ар' фи днцелътъ де кътръ попоръ. Днгасдимеа колбендоръ пъстре пъ не еартъ пъчидекътъ арендрвчъ ачелъ артиклъ днтрегъ, ашea прекътъ аш фи доритъ; не търпинтъ дечи а обсерва пътъ, къ ачелаш е скришъ фъръ пъчи о патимъ ши къ о парте а ля о събскирещъ ши пе, карп' totdeasna рогарътъ пе Dьшпенезъ, ка пъ кътва вреодатъ съ ёсъ ши да пои ка пе да алте по-пъръ кътве дозъ се ёш ши треи диалекте кълтівате, се ёвро лішътъ атъта де аристократикъ, днкътъ попорътъ съ пъ маи днцелътъ пътикъ се ёш маи пътикъ din търпса; о алтъ парте дисъ а кореспондингъ требе съ о ръспопицешъ ка тутъ, тогъдатъ съ ши арътътъ пе скртъ адевърата старе а лъкърътъ дн ачеастъ привидъ.

Есте адевъратъ къ зни din noii oficiului roșpîn skriov o лимбъ атъта de днтортокатъ, дн кътъ ачеаш дебине ръв днцелътъ; даръ domne фереште ка ачеа лимбъ скришъ de ei съ фи „лимба чеа пъзъ ротъпескъ пъсквътъ ава de 10 ani“, прекътъ днпе кореспондингtele; днкътъ пътъ ачеаш пъ, ка рошъпълъ пъ аш пъчи о лимбъ пъсквътъ de зече anii; еаръ а доза пътъръкъ ачеи рошъпълъ, карп' скришъ атъта de ръв ши съчичъ рошъпеште, пъ шиащ къпосквътъ лимбъ de къндъ скришъ ei пе яште, чи джанши сърманил пътъ аштъ о днвашъ, din кафъ къ ei de къндъ яш datъ пърпншъ да школъ, аш днвъцатъ, аш скришъ, аш конверсатъ пътъ пътъеште, се ёш дн amъндовъ, еаръ дн

*) A' köztanácskozási nyelv mind gyüleseken, mind a' bizetmányokban Magyarországra nézve egyedül magyar; — a' kapcsolt részeken bajt szabályuk következtében is anyai nyelvöket használhatják. § 2 lit. e.

лимба лоръ националь се ё пъ авсерь пъчи дн фелъ de окасионе de a днвъца, скриш ши конверса, опи къ зни ажънсесеръ domni атъта de mapi, еаръ опи шервъ атъта de днжосицъ!, днкътъ ле ера ръшина a maи скоте дн въл сингръ къвънтъ рошъпескъ пе бъзеле лоръ, de фрікъ ка пъ кътва съ'ші азътъ дн вртъ кътъ о ти-тилатъръ de челе векъ патротиче, към: будьос olâh, Hora, Kloska, Vankui, Kukule, опи stinkender Walach, Galgenvogel ши алте рапгъръ ши декоръчън de пъса ачестора. Кътъ официал de ачестия пе адресарътъ пои de кътва опи дн виеда постъръ пъвълчестикъ, еаръ maи пе вртъ дн апълъ трекътъ, пе къндъ гъвернълъ австріакъ днкътъ грекъс de гъвтъ ши порпиче стринъ респектареа літълероръ патротиче дн актели официале. Тотъде пътъ амъ рогатъ пе ачеи domni пътъ totъ че аш съпътъ, ка се ёш съ пъ ce maи dea пъчидекътъ de рошъпъ, се ёш съ ce аръче ка totъ-адинълъ пе днвъцареа лъшъе проприе, пътърка дн пъсечепеа дн каре се афъл оз пъши факъ de ръшина попорълъ ши лимба, пъчи съ о пъцимъ ка ел прекътъ о пъциръ вугръи маи пънъ пе да 1848 ка ачеи тагнацъ ai лоръ, карп' крештеа ши днвътъръпъ дн Biela, се ёш токта ши дн Бъда, фъръ ка съ'ші маи пътъ ворві лимба ши ка атътъ маи пъцимъ а о скриш.

Лнтр'ачееса пътъ фи къ кореспондингtele прп лимба чеа пъвъ рошъпескъ афлатъ de зече anii ва фи днцелегъндъ лимба бълг-тънълъ i тппериалъ ши ачелъ провіндіалъ, дн каре с'а тра-десъ totъ ачеа тъмците пеаззитъ de леци, декрете, опдинъчън, іпотрвкъпъ din лимба пътъпескъ дн рошъпъ*).

Мъртърісімъ ка пе кътъ а днпятъ domnia ля Коштъ, апои а пътълъръ ка тъскалъ днпревъпъ ши адикъ пънъ дн 1850/1 челе маи тълътъ акте официозъ ешите дн Ardealъ, Бънатъ, Щигарів, Бъковина скрипъ традъсъ атъта de тъшелеште, днкътъ пе есте гръцъ а ле lza дн тъпъ; пъчи одатъ лимба рошъпъ пъ а фоетъ бажокоритъ ши тъвълітъ ка токта пе атъчъ. Ало — тарш — хал — пашол — днп апъка пе къщі траши днпопіші din тъжалокълъ дрътълъ, пе къці бъкеръ ши пътъръ, карп' пічіодатъ пе възъсеръ ка окъи врео гръматикъ рошъпескъ, пъчи апъкасеръ ашъпъ днкълъ жърпала днръпескъ, дн пънеа съ традъсъ пъвълъчън, леци ш. а., днкътъ ла читреа лоръ дн сърпензия днпшъ din гаръ. Ел, даръ ачеста днкъ пъ ера лимба рошъпілоръ!

Тотъ пе атъчъ ши маи търпілъ ав ешітъ о самъ de къртъ-раръ, карп' дншъ фъчеса ексерчіїле філологічъ прп кътъ дн жър-пала, скрипъ ка піште днчепътъръ, карп' терила днвътърътаре, зъл днпъ ши кошпътътъре. Ачеста днкъ пъ ера ши пъ есте пъчи астълъ лимба рошъпескъ.

Лимба официозъ а рошъпілоръ съ се кафте ши се ва афла маи въртосъ дн вълтінеле iшперіалъ ши дн але церій днптре an. 1851 ти 1860, ла каре обсервътъ пътъ атъта, къ ачееса днкъ пъ е скотітъ престе totъ de зни церманістъ, еаръ ачеста din кафсе преа фрещтъ. Лас' къ лимба de еко, магиаръ а вълтінелоръ есте кіаръ пътъръ магиаръ тълътъ маи греа ши маи пъпделътъ декътъ чеа рошъпъ пътъръ рошъпъ; лас' къ рошъпълътъ маи ка ши вугрълъ дн е престе тъсъръ греа а традъче din пътъште, дап' апои маи къпощетъ din ісворъ автентікъ, кътъръ реві-корпъ din Biela претіндеа дела реопектівій транслаторі а се дніні ка орълъ de гардъ de тестълъ оріціналъ пътъпескъ, чееса че въл францозъ опи італіапъ пъ ар фаче ка виеда одатъ. Днтръ алтеле формеле лимба вълтінелоръ скрипъ днокътъ челе але лимба віс-річештъ, пе каре пі о рекомъндъ кореспондингtele ка totъ дръ-тълъ; еаръ матеріалъ? ох матеріалъ! ка піште чіпева претінде, ка о лимбъ дн секолълъ 19-леа днпъ Христосъ съ аівъ требвіпъ пътъ de матеріалъ пе кътъ авсесе аїта днпніте de Xc. ка 19 секомъ!

Чи съ скртъшъ ворва. Съ амътъ треи комъне din Ardealъ, de треи националътъ диферіте, съ се чітесъ попорълъ днпнітъ, днпъ фъръ а' тълъчъ се ёш еспліка пішікъ, оріче веи вреа: din totъ вълтінелъ iшперіалъ; се ёш патептеле; — се ёш а-дреса lza Deak; се ёш лециле din 1848; скртъ опи че, ла фіекаре дн лимба са, вугрълъ вугръеште, саслълъ пътеште, се ёш съ-сеште пътъ пасъ, рошъпълъ рошъпеште. Въ рогътъ преа тълъ, ка маи тълътъ съ фачетъ асеменеа пробе, ка кътъ З се ёш треи тий комъне, еаръшъ пъ не пасъ, апои съ ворвітъ маи де-парте.....

Dn. кореспондингtele афъл къ рошъпілоръ днкъ аш треввіпъ ка съ днвъце лимба магиаръ, ши къ дн Blajch съ се ашезе о катедръ пътъръ ачеа лимбъ. Пріїтілі Dомпілоръ парола постъръ, кътъръ din momentълъ дн каре naционалътъ ши лимба рошъпъ-лъва фи acekspatъ прп о леци фіндаменталъ de статъ, елъ пъ се ва маи теме а днвъца ши вугръеште, прекътъ пъчи вугрълъ пъ ва маи деспреци лимба рошъпълъ, чи ба терце Dlorъ дн тъпъ-тоса Трансіланіпъ дн токта ка дн тъпъса Елвейцъ ши ба фи бине ши паче.

*) Cá si in dilele Imperatului Iosif II. 1780—1790.

бате тълтъ капълъ, съмънъ къмъ е се воръг цинеа до къпоскватълъ: ubi bene ibi patria. Ромъни лъсъ — е съмънъ акът по аз първи тълтъ националъ, първи тълтъ конклусъ фортевлатъ по сама лоръ лъп врео adspare националъ, лъкътъ оръче воръг апъра, цинеа съмънъ лъса джпши, ба фи пътътъ лъп пътеле лоръ, съмънъ чедъ тълтъ алъ черкврълоръ електорале по каре ле репресълъ лъп дистъ.

Ши къмъ тълтъ ачесгра окътъ тогъроръ рошъпилоръ стаъ лъп тъмълъ ачеста ацилътъ асупра бъргацълъръ ротънъ din чедъ дозъ касе лецилативе але юнгария; тълтъ ротънълъ къщетъ ла джпши лъп ръгъчълъ съмънъ de diminéda ши de cépa, ка Dâmnezeulъ пътеврълъ съмънъ лътъне, съмънъ протеце ши съмънъ kondexъ прпн харълъ съмънъ чересокъ ши съмънъ din ачеса пъсечълъ ісолатъ ши крътъкъ, лъп каре се афълъ ачелъ лъпътъторъ. Initiale античилоръ ротанъ ши ротане по аз бътътъ таъ феръпте лъп ора de лъпътъ а Кръцълоръ къмъ Орадъи лоръ, дектътъ батъ астъзъ але побстре.

De по вомътъ потеа къштига конгресъ националъ, депътадилоръ ротънъ din юнгария ши Бънатъ аповоие ле воръг рътънълъ алте лъп дипрътъръ спре а гъчъ вояца падънъ, дектътъ: Supplex libellus din 1791, Протоколълъ дела Блажъ 1848 ши — лъп вънеле чедъ din Сибъи 1861. —

„Pesti Hirnök“ жърпилълъ аристократија лъпълътъ лъп Nr. 142 din 23. Испълъ рънеде лъпълълътъ мъпюсъ лъпълътъ коптра баронълъ Оетвеш, пентръчъ ачеста пропъсъ лъпълътъ комисънъ националъ, прпн каре падънълътъ лъпълътъ съмънъ сперанде че по со потълътъ лъпълътъ лъпълътъ венчъ; декъаръ апои ротъндъ, къмъ лъпълътъ прпнълътъ лъпълътъ венчъ по требъвъ съмънъ съмънъ факъ копчесънъ кътъ de таикъ преоте чеса че се веде лъпълътъ din 1848, къмъ таигария къмъ се воръг лъса одатъ къмъ капълъ де ачеса пътъта лоръ егемонътъ престе чедълътъ падънъ; лъпълътъ провъръкъ по в. Оетвеш, ка пътъ по се воръг регъла тънчълътъ дефинитивъ, кесцънъна националътъ съмънъ о атингъ de локъ. —

Къвътълъ din 19. Испълъ алъ Domnulъ комите спретъ Etansilъ Го жъдъ, почитъ лъпълътъ каса таигария лъпълътъ каса националъ ротанъ.

Дъпъчъ D. Гошъд премите ши вогълъ съмънъ кондамътъторъ асупра системътъ асултътътъ de 12 аи; дъпъчъ аратъ къмъ бъргацъ de статъ аи Австріе аз adsoe статълъ апдро de къдере; дъпъчъ дъши дескопере феръптеа допънъ пентръ лъпълътътъ патріе, прпн вртъре ши пентръ лъпълътътъа dietel лъпълътътъ къмъ тогъръ din чедълътъ церъ, каре се цинъ de корона юнгария, апои дъши дъшъ ошинънъна са лъпълътъ, къмъ де ши диста юнгария по с лъпълътъ din тълтъ пърцъле, тогълъ джпса съмънъ факъ оръ кътъ ва штъ, ши съмънъ съмънъ лъпълътъ по ва аръта попорълоръ конлокътъоръ, кътъ къщетъ ea decspre ачелъ, че воиеште а фаче пентръ odixnipea ши феръптеа лоръ, пентръ ка по кътъва съмънъ еаръш лъпълътъ интръпътъ стръпъ; еаръ ачеста тълтъ съмънъ по съмънъ пътъ лъпълътъ терминъ цепералъ, чи съмънъ се формълъзъ лъпълътъ бине ръспъкацъ, din какътъ къмъ джпредея лъпълътъ ши по потътъ претинде ка чинъва съмънъ кръзъ ла терминъ цепералъ (маи по ротънъште: ла воръе го). Дъпълътъ ачеста ораторълъ постръ трече deadръпълъ ла кесцънъна националъ ши пърчеде а къвънта прекъшъ вртъеазъ:

„Ачелъ medikъ, каре се пътъ по ранъ лъпълътътъ ши лъпълътъ de о колоре ка съмънъ кътъ ое пътъ маи бине къмъ тогълъ, пентръ ка рана съмънъ се възъ, пътъодатъ по ва биндека ръблъ, каре дъкъ по ва потеа снаре прпн ешпластъ, ба еши пеанъратъ лъпълътъ ачелъ; пентръ ачеса кръзъ къмъ требъвъ съмънъ лъпълътъ зънде есте аскъпълъ ръблъ.

Поте фи къмъ ачестъ касъ iustътъ токта дела тине аштъпътъ информъчъпъеа: пентръчъ таio рітатеа попорълътъ Трансилвания — адикъ националъ ротънъ, din алъ къреи синъ т'амъ пъскътъ ешъ, по аратъ врео аплекаре кътъръ лъпълътъ къмъ юнгария? de ши прпн ачестъ лъпълътъ токта националъ ротънъ а къштигатъ маи тълтъ; ши ешъ по отаъ ла джпредея а търтърътъ не фадъ, къшъкъ ешъ джпълътъ de ачеса пърре къмъ, националъ ротънъ, каре лъпълътъ къмъ Трансилвания по съмънъ ла 1848 фи цинътъ de напиахъ, decspre каре „Апробате ши Компилате“ зикъ, къмъ ecte съферишъ лъпълътъ церъ по пътъ ла въна плъчъре a domnitoprlorъ ши a челорълътъ национъ, еаръ лъпълътъ Апроб. § 9 се зиче, ка съмънъ сокотълътъ bine лъжъсътъ clape, о леце ачеста декретатъ по атъпъ, къндъ преодъ се опънъе, ка църкви ротънъ ла сърбътърътъ лъпълътъ але бисеръчъ лоръ съмънъ фи констръпши а фаче роботе, къндъ апои диста декретъ, ка потълъ ротънъште сокотълътъ лъжъсътъ clape съмънъ прескърътъ национъ таигаре, — ачеса националъ ротънъ, каре лъпълътъ националъ ши релекънъръ а фостъ скъсъ din тълтъ дрептъръ, де ши еа пътъ съмънъ таилътъ ка жътътъ а поймъшъ трансилване, прпн вртъре маиорътъ челоръ бине меритъде на патріе,

— ачестъ падънъ зикъ, ар потеа прпнътъ къмъ брэдълъ дескъсе ачеса зълънъ къмъ юнгария, каре по ти дълъ скъпъ ка прпн феръптеа тълтъ озферъпдъле de пътъ акътъ тогърътъръ de съфлетъ, каре а фъкътъ съмънъ пептъръ тоцъ секълъ диферъпда de конфесънъ ши националътъ, каре по ротънъ ла пътъ лъпълътъ прпнътъ дрептъръ релекънъръ ши полтътъ тогъ пе о линъ къмъ чедълътъ националътъ конлокътъоръ, ши ашеса а съфърматъ пептъръ тоцъ секълъ ачелъ пътътъ фиоросъ деспърдътъ, прпн каре лъпълътъ din чедълътъ ачестъ падънъ зикъ ажънъ а фи зълънъ din факторъ прпнъчънъ лъпълътъ ши дистъ ши лъпълътъ къмъ тълтъпърътъ прпнътъ попорътъ оалъ! —

Ешъ лъпътъ дънъ de o даторъпъ а да лъпълътъ ачестъ касътъ оарешкаре лъпълътъчъпъе лъпълътъ къръцъа конштипдъ.

Тълтъ лътъа штъе, къмъ оръче попорълътъ ачестъ есте прпнътъ, пекръзътъоръ ши ретрасъ. Ешъ, decspre каре джпши лътъшътъ къмъ съпътъ фрате лоръ, атътъ потътъ аве маи тълтъ окасънъ de a кътъта лъпълътъ аскъпълътъ иштъе лоръ, ши ешъ, каре дескълътъ четъцъпълъ крединъчъ алъ патріе тогъ юнгария, тогъодатъ лъпътъ дънътъ ишбесъ националъ пемтъръпънътъ, тъмъ симълъ лъпълътъ а спътъра касълътъ ачелъ, пептъръ каре падънъ ротънъ din Трансилвания алътъръреа некондишънъ la юнгария лъпълътъ прпнътъ са пептъръ акътъ пътъ о дореште, пътъ о дине de фолоситъре. (Ва зърта.)

Бозинта шаре, 18. Испълъ п. Декъръчънъ пъблъкъ. Пептъръ ка съмънъ съмънъ таилътъ къмъ персекънътъ маи тълтъ асупра тогъ, фииндътъ десктълъ de греле чеостеа ладътъ пептъръ сънодълъ din a. 1848, по каре ши астъзъ ле портъ dea зътеръ, търтъръсълъ лъпълъкъ, кътъка ешъ пътъ съмънъ авторълътъ пътъ колъбораторълъ артиколълътъ интътълътъ: „Dоръ de cinodъ лъпълътъ дънъ дъчеса Орада“, din Фобъа пептъръ тинте ето. Nr. 21 — еаръ пептъръ фолосълълъ пъблъчътъ дектъръзъ, къмъ протоколълътъ конферънътъ антесинодълъ din an. 1848 се афълъ лъпълътъ оръпълътъ ла шине ка ла потърълътъ зълесъ de totъ клерълътъ адънатъ, пептъръ конферънътъ пътътъ, лъпъсъ се афълъ ши тіпърътъ лъпълътъ Органълъ лътънъръ din a. 1848 — прекътъ ши лъпълътъ естърасъ алъ лъпълътърълъ cinodъ дънъ datina апсънъ арапъцътъ; еаръ протоколълъ лъпълътърълъ cinodъ лъпълътъ ла латънъште есте ла Ізъстрътъа Са епъскопълътъ de Лагошъ; лъпълътъ ротънъште се ва фи афъндълъ лъпълътъ скръпътълътъ репосатълътъ прпнътъ de Лагошъ Теодоръ Ааронъ — скелетълътъ cinodълътъ се афълъ ши ла шине. —

Moise Copsa Noakъ,
преотъ лъпълътъ Bozinta.

Търчъа. Скимъбареа лъпълътълътъ ла тропълътъ Останълоръ а ши джпчъпътъ а лъпълътъ димпътъдеи гріжъ маи таре декътъ авсе пътъ акътъ. Ноълъ Сълтанъ Абдъл-Адіс пъскътъ ла a. 1831 се креде а фи отъ тълтъ таилътъ пътъросъ ши маи дештентъ, дектътъ а фостъ ръпосатълътъ съмънъ фрате Абдъл-Меџид, каре de ши ера отъ бънъ ши бъндъ, авеа лъпъсъ фортъ таре съмънъ пептъръ фемътъ, каре i ши ръпъсеръ вистърия, съпътътъеа, маи по зъръ ши відъа лъпълътъ de 39 ani. Дела Абдъл-Меџид азъ ръмасъ лъпълътъ зълдъ прпнътъ ши зънъ фи de 21 ani, къмъ пътълъ Махмудъ. Дъпълътъ зълдъ европене ар фи треътъ съмънъ пептълътъ ачестъ фи зълдъ таре; ла търчъ лъпъсъ ексътъ о алътъ леце de къропомътъ каре зълдъ, къмъ тогъдеа пътъ прпнътъ чедътъ маи таре de въръстъ каре o'ар афла лъпълътъ, съмънъ пептълътъ, апои фие фрате, фи, съмънъ вънъ, тогъ зънъ. Адевъратъ къмъ лъпълътъ дъпълътълътъ върбъреи леци din зълдъ ла зълдъ Сълтъманъ чедътъ таре din секълълътъ алъ 16-леа, фискаръ Сълтанъ каре се съмънъ пе тропълътъ ар фи даторътъ съмънъ таилътъ пе тоцъ францъ ши пе тоцъ копълъ de секълълътъ върбътъскъ аи сорорълоръ сале, съмънъ чедътъ пътълътъ съмънъ ле скътъ оки, пептъръка съмънъ пе ръмътъ прпнътълътъ ла тропълътъ ши съмънъ пе афълъ търбърътъ de паче; чи Сълтъманъ Махмудъ татълъ ла зълдъ Абдълъ делътърасе ачеса леце, лъпълътъ се креде, къмъ дъкътъ по воръг еши брешкътъ евенъшътъ естраординаръи, Абдъл-Адіс по воръг къръцъ пе пеноцътъ съмънъ.

Принципателе ротънъште лъпълътъ воръг фи тълтъ лъпълътърътъ de скимъбръле din Кнополе. —

Nr. 480. 1861.

C O N C U R S U .

Scaunulu invetitatorescu al scólei romaneschi gr. orientale din suburiul Maeriloru vecchi in Timisióra, cu care e legata plat'a anuala de 367 fr. 50 cr. val. a. si locuint'a naturala, a remasu vacantu, si spre ocuparea acestuia s'a determinatu concursulu pana la 20. Iulie 1861 st. n.

Competentii la postulu acesta au de a se inscrisiosia sub decursulu terminului susu disu magistratului acestei libere regesci cetati, si a intinde presidiului petitiunile loru, documentate cu atestatele trebuintioase.

Din adunarea generala, carea s'a tienutu in Timisióra in 18. Iunie 1861.

1-3